

.....
226.197
OSZK

SZALÁNCZVÁR

TÖRTÉNETE

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

SZALÁNCZVÁR

EREDETE ÉS NEVEZETESEBB
ESEMÉNYEI

*GHYMESI ÉS GÁCSI
GRÓF FORGÁCH JÓZSEF,*

szerzőtől.

(latin eredeti után)

KIADJÁK DÉDUNOKÁI:

GRÓF FORGÁCH LÁSZLÓ
ÉS
GRÓF FORGÁCH ISTVÁN
1906-BAN.

MÁNDOK, 1906
NYOMATOTT. SILBERSTEIN BERNÁT,
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

(Utánnnyomás tilos.)

Hung. h
1956. 80

TARTALOMJEGYZÉK.

— A —

A KÉPEK SOROZATA:

I. *Szaláncz vára.* — 1. A vár 1640-ik (Arch. értesítő XXV. 71) és 2. 1900-ik évi látképe.

II. *A vár donjonja nyugat felől.*

III. *Kandalló a XVI-ik századból a donjonban.*

IV. } *Azon családok czimerei, melyek Szaláncz*

V. } *várát birták.*

VI. *Hunt nemzetségbeli András comes arczképe.* —
(A vár donjonjában, lévő régi olajfestmény után.)

VII. *Forgách Zsigmond* felsőmagyarországi főkapitány arczképe. — (Sadeler Egyed 1615 évi rézmetszete után.)

VIII. *Forgách Ádám* nógrádi főispán, érsekújvári főkapitány arczképe (Eredetije az Országos képtárban van.)

IX. *Bocskay István* arczképe. — (Ehrenreich Ádám egykorú metszete után.)

X. *Bethlen Gábor* arczképe. — (Meissner Dániel cseh festő egykorú metszete után.)

XI. *I Rákóczy György* arczképe. — (Lafranconi Enea tulajdonában lévő egykorú festményről.)

XII. *Thököly Imre* arczképe. — (Schenk Péter egykorú metszete után.)

XIII. *Gróf Forgách József* arczképe. — (A szalánczi kastélyban levő olajfestmény után.)

XIV. *Gróf Forgách Józsefné*, született gróf Koháry Mária arczképe. — (A szalánczi kastélyban levő olajfestmény után.)

(AZ ÖSSZES KÉPEK GRÓF FORGÁCH ISTVÁN FÉNYKÉPÉSZETI FELVÉTELEI UTÁN REPRODUCÁLTATTAK.)

— B —

ELŐSZÓ.

— C —

A VÁR TÖRTÉNETE:

- I. Szalánczvár Keletkezése és első birtokosai.
- II. A Szalánczi várnak nevezetesebb eseményei.
- III. Szaláncz várának urai.
- IV. Szalánczvár chronológiája.
- V. Függelék Szalánczvár történetéhez.

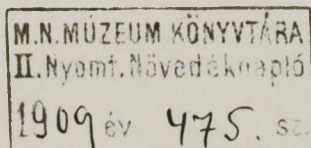
— D —

CSALÁDFÁK:

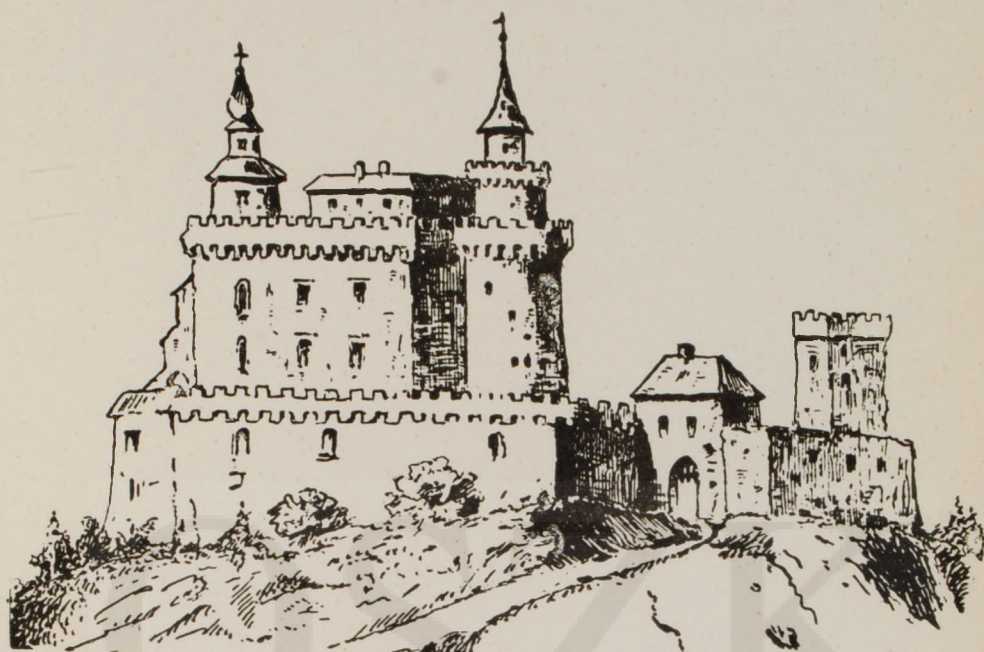
A) A Szaláncziak.	}	leszármazása.
B) A Lossonczyak.		
C) 1—2 A Gróf Forgách család		

226197

SZALÁNCZ VÁRA

(Éjszak felől.)

1640-ben

ÉS

Országos Széchényi Könyvtár

(Dél felől.)

1900-ban

Donjon Nyugat Felől

Kandalló a XVI. századból a Donjonban

Azon családok czímerei, melyek
Szaláncz várát birták

Azon családok czímerei, melyek
Szaláncz várát birták

ANDREAS HUNT.

PRIMUS COMES DE BANYA, COMITIS IVANKA FILIUS TERRAM
 GHUMACQVISIT ET IBIDEM CASTRUM FUNDAVIT 1240...
 ETIAM CASTRUM ZNIO VARALYA & DIFICAVIT. PRIMUS NOMI-
 NATUS FORGACH - AB HOC TOTA DESCENDIT FAMILIA.

ADAMUS FORGACS

De Gyms Supremus Comes Comitatus
Novioradensis, etc. Præsidi i Vivariensis
Et Confiniorum annexorum Generalis.

Kis-Máriai

BOCSKAY ISTVÁN

Erdély Ország Fejedelme
meghalt 29^{dik} esztendőjében 29 Dec. 1607^{ba}

GABRIEL BETHLEN, D. G. TRANSILVANIAE PRINCEPS, PARTIUM VN-
GARIAE REGNI DOMINUS, ET SICULORUM COMES. &c.

CONSILIO FIRMATA DEI: Dux inclite BETHLEN,
Symeolon hoc magni muneris instar habes.

Consilijs, veluti sapiens Dux, utere sanis,
Omnis et in tuto summa salutis erit.

D. M. C.

GEORGIUS RAKOCZII, D. G. PRINCEPS TRANS-
SYLVANIE MOLDAVIE DUX, COMES PALATIN, TRAN-
SALPINENSIS, PARTIUM REGNI HUNGARIE DO-
MINUS, ET SICULORUM COMES etc.

GRAAF EMERICH TEKKELY.

Hof- u. K. k. General-Adjutant

P. J. Schenk, F. d. v. v. v.

Comes Josephus Forgách de Ghymes

Comitissa Maria Forgách de Ghymes

nata:

Comitissa Koháry de Csábrág

(a szerző neje)

ELŐSZÓ.

A Soóvár-Tokaji trachyt hegyláncz Abaúj-Torna és Zemplén vármegyék közt elvonuló főgerinczének keleti oldalán merészen emelkedik ki egy meredek kúpalakú szirt, s ennek tetején merednek ég felé Szaláncz váromjai „*nézhén sötéten messze tájakig.*“—

A góth és a renaissance styl egyes klasszikus részleteit feltüntető csonka falak között, egy gömbölyű torony áll ép állapotban. — Egymásfelett fekvő három termét régi bútorok maradványai, arczképek, s a várat uralt családoknak, — a legújabb korban reproducált, — czimerei ékitik. — Első emeleti termének falába pedig a jelenlegi tulajdonos által faragtatót márványlap van befalazva, melybe a toronyban elhelyezve volt vaslemez tábla felirata van bevésve, a következő betű szerinti szövegében: „Arx Szaláncz seculo XIII per Genus Aba erecta. — Seculo XIV per Drugethios tenta. — Ab anno MCCCXC per duo secula Losontzyis paruit. — Anno MCCCXL per bohemum ducem

Joannem Iszkra de Brandeis desolata. — Post semiseculum per Ladislaum de Losontz restaurata. — Ab Anno MDCI Comitum Forgách propria, per Botskay, Bethlen, Rákóczy, Tököly, iterato laccessita. — Anno MDCXLIV per Georgium I Rákóczy combusta, eius dominus C. Sigismundus III Forgách captus. — Anno MDCLXXIX Diruta moles per Dominum eiusdem Josephum Comitem Forgách ab anno MDCCCXV non martis exercitiis, sed suis suorumque deliciis restituitur.“—

Ezt az ép Donjont, mely nélkül a sok vihart látott vár tökéletesen rom volna, 1815-ben dédapánk,— Gróf Forgách József,— restaurálta.—

Ugyanezen ösünk röviden a vár történetét is megírta. — Az ő reánk maradt följegyzéseit baráti kéz, — **Csoma József**, neves tudósunk, tud. académiai tag,— rendezte, simította, és egészítette ki, s így tette nekünk — a késő utódoknak — lehetővé, hogy azon elődünk emlékével szemben, a ki „*suis suorumque deliciis*“ restaurálta részben a várat, lerójuk a kegyelet adóját, s a saját magunk által készített fényképészeti reproductiókkal kiegészített ezen kis monographiát,— melyhez a nyers anyagot dédapánk szolgáltatta,— már említett tudós és tisztelt barátunk szives jóvoltából közrebocsássuk.—

A létért való ezredéves irtózatoss küzdelem és szenvedések kalváriáját járó nemzetünk fennmaradásának egyik titka, a saját történelmének

lapjain nyitott szemmel, és nyitott, helyesen gondolkodó, következtető, agygyal való olvasás.— Kötelsséget teljesít tehát a nemzet minden fia, a ki egy fővényszemet is hord a nemzeti történetírás nagy épületéhez.—

E köteleességet véljük mi is e kis mű közreadásával teljesíteni.—

Nagy-Szaláncz, 1906 Április havában.

GRÓF FORGÁCH LÁSZLÓ,
ÉS
GRÓF FORGÁCH ISTVÁN.

Országos Széchényi Könyvtár

I. Szaláncz vár keletkezése és első birtokosai.

Negyedik Béla király kora előtt még kevés vár állott hazánkban. — Az ő uralkodása alatt 1241-ben bekövetkezett gyászos emlékezetű tatár pusztítása után, okulv a aváratlan s az egész országot sújtó csapáson, mind sürűbben emeltek várakat a szikla tetőkön, melyeknek erődítményeit az eddig divó földsánczok és fapalánkok helyett szilárd kőanyagból építették. —

A Szalánczi vár építési koráról nincs biztos tudomásunk *) csak annyit tudunk, hogy első birtokosai az Aba nemzetség leszármazói voltak, kiknek első ősei Ed és Edömér kun vezérek, Árpád vezérlő fejedelemhez csatlakozva, hiven segítették őt a honfoglalás nagy munkájában.

Legrégibb krónikusunk Béla király névtelen jegyzője azt is megírta, hogy Árpád vezér — „külömböző helyeken sok földet ada lakosaival együtt Edunek és Edumernek, mely földeket

*) Nincs kizárva az, hogy Szaláncz vára, már honfoglaló Árpád korában állott, s Zaláncz nevét Zalán bolgár fejedelem után nyerte. — A névtelen jegyző írja, hogy Zalán, a magyarok letelepedése előtt birta a Tisza- és Duna között fekvő területet fel egész a lengyel és ruthén határokig, s Katona István is azt állítja (*Historia Antiquorum Hungariae ducum* cz. művében) hogy Szalánkemen is Zalánról nyerte nevét, a kinek hódoltságához tartozott. —

Isten kegyelmeinek segélyével, mind mostanig birniok érdemlették.“—

E birtokok voltak: a mai Heves vármegye nagy része, a Taktaköz, Abaúj vármegye nagy része, Sáros vármegye egy részével, — körülbelül Göncztől fel, Eperjes város szomszédságáig.—

Ezen területbe esett Szaláncz s a hegy, melyre később a várat építették.—

A vár, mint erősség az 1281-ik évben említetik először, midőn IV. László, az Aba nemzet-ségből származó hatalmas Finta nádor, — mint felségsértő ellen, — hadat viselt. — A király először Gede várát vette be, s innen indult seregével Szaláncz vár alá, melybe Finta nádor híveivel zárkozott. — Az ostrom és védelem egyaránt heves volt. — Az egykorú oklevelek sok véres eseményt említenek fel a csata hevéről. — Pércsy Dénes súlyos kőütést kapott, Héderváry Péter Tótországi bánt félholtan vitték el a csata teréről, Miklós Galgóczi főispán halálos sebet kapott, Kinizsy Günther, — (Arad fia), — kőütésektől kapott sebekből vérezett.—

Az ostrom Szaláncz vár elestével végződött.—

Az Árpád ház kihaltával hosszas harczot vivott Anjou Károly király, a nemzet oligarcháival, kik egyes vidékeken valóságos kis királyok voltak. — Ezekhez tartoztak az Aba nemzetség Abauji ágazatai — Szaláncz vár urai-is, legkivált Omodé nádornak Kassán 1311-ben

történt megöletése után, a midőn mindannyian a Trencsényi Csák Máté seregéhez csatlakoztak.—

A Rozgonyi csata után hatalmuk megtört ugyan, de I Károly király csak úgy vélte az ország belbékéjét itt a felvidéken biztosítottak, ha a Gönczi várat, — mely Omode nádor fiaié volt, — lerontatja, ami 1318-ban meg is történt, s Szalánczot egy mindenkor hű alattvalójának kezében tudja. — Ez hozta létre az 1330-ik évben azon cserét, a mely, — mint a cserelevél megjegyzi, — I Károly király beleegyezésével és *akarataival* történt. — Csakis így magyarázható meg, hogy az előkelő Omode atyafiság a hatalmas erődtől Szalánczot, összes tartozékaival elcserélte négy Sárosmegyei igénytelen terméketlen faluért.—

A csere az 1330-ik évben történt meg. — A szerződésben *) egyrészről Drugeth Vilmos Szepesi és Ujvári főispán, Pertolalt (Bertót), Hedrychfalva (Hedri), Iferich (Frics), és Siroka Sárosmegyei falukat adja, melyeket atyja Fülöp nádor vett, s atyja elhunytával a királytól adományozva ő örökölt, másrészről Péter comes, (Péter fia), — Miklós, György, László, Mihály, János és Péter fiaival, — továbbá László, — (Lőrincz fia), — Demeter fia nevében is, — végül Lukács, — (András fia), — Szalánczi nemesek, cserébe Szaláncz várát s annak tartozékait: Szalánczot, Romántelkét, Ollasispántelkét, Olcsvár és Ruthke falu felét adták.—

*) Wagner: Dipl. Sáros 311 pag.—

1330. évtől tehát az olasz származásu Drugeth család lett Szaláncz vár ura, — s ezek között első: Vilmos — (Willermus) — ki Szepesi és Abaujvári főispán volt és az ország nádora, — de mindezen hivatalokról I Lajos király megkoronázása után lemondott*) és magányba vonúlt. — Utódok nélkül halt el 1346-ban, s még 1330-ban tett végrendeletében roppant vagyonának örökösévé testvérét Miklóst tette, kire lovak és fegyvereken kívül, 8 várat, — köztük Szalánczot, — s azok tartozékait hagyta. — **)

Miklós országbíró volt I Lajos király alatt és Turócz vármegye főispánja, s a család idősebb, de rövid életű Gereni ágának megalapítója. — Fia János volt, s ennek fia Miklós Ungi főispán 1391-ben Szörényi bán volt. — Margit nevű nejétől született gyermekei Ilona, Doby Györgyné; — Anna, Thelegdy Lászlóné; Veron, hajadon. — Egyetlen fia István 1437-ben elhalván, véle a család idősebb ágazata is kihalt. —

A várat Thelegdy Lászlóné örökölte, még atyja után, kinek unokája Anna, Lossonczy László horvátországi bán neje lett, véle Szaláncz vára is „ezen az ősmagyar Tomaj nemzetségből származó, család kezére került.“ —

Szaláncz vár 1387-ben Zemplén vármegyé-

*) Wagner, *Analecta Scepusii* III. 203. —

**) u. o. I. 123. —

hez tartozott. — Tartozékát képezte: Regete Ruszka, Váralja, — (vagy Nagy-Szaláncz), — Vereskút, Rákos, Ujváros, Pusztá-Újfalu, és Kis-Nádasd. — Ilyen kiterjedésben nyerte azt új adományba, Zsigmond királytól, Lossonczy László. —

Midőn két évszázad elmúltával a Lossonczy család is kihalt, az 1601-ik évben nyerte Szaláncz várát adományba az őrségi Hunt-Pázmán nemzetségből származó Gróf Forgách család. —

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

II. A szalánczi várnak nevezetesebb eseményei.

A Szalánczi vár több mint hatszáz esztendeje áll fenn. — Első ostroma, — melyről krónikáinkban és oklevelekben van emlékezet, 1281-ben — több mint hatszáz évvel ezelőtt — történt. — A XIV-ik században 1330-ban urat cserélt, s a hatalmas Aba nemzetség kezeiből az Olasz eredetű Drugeth család birtokába jutott. — A század végén Lossonczy László bán birta, majd ő utánna a XV-ik század elején fiai: Dénes és Zsigmond. — Ezen korból egyes hatalmaskodási esetek szólnak róluk a Leleszi káptalani levéltár egynémely okleveleiben. — Egyike ezeknek 1414-ből tanuvallomás arról, hogy a várurak Olnodi Czudar Benedeknek, Simon és Jakab nevű jobbágyait fogságba hurczoltatták, a másikban, a mely az 1424-ik évből való, tiltakoznak Lossonczy Dénes Szalánczi porkolábjai Ujfalusi Miklós, László és Jakab határsértése ellen, a mennyiben azok a határaikon túl is vágtak fát. — Ezekből világosan kitünik, hogy ezen korban a vár jó állapotban volt, s azt várnagyok és porkolábok őrizték. —

Épségében állott a vár Albert király rövid — (1437—1439) — uralkodása alatt is. — Azonban Albert halála után az ország pártharczok tere lett. — Egyik rész az özvegy királynéval tartott, ki utó-

szülött fia részére akarta Magyarország trónját biztosítani, a másik, — a nagyobb rész, — a Jagelló házból származott, Ulászló mellé csoportosult. — Erzsébet királyné cseh származásu hadvezére Brandeisi Giskra János, leginkább a Lengyelországgal határos megyéket Szepest, Sárost, Abaujt igyekezett elfoglalni, s elfoglalta az 1440-ik évben Szaláncz várát is, melynek akkor ura az 1427-ben elhunyt Lossonczy Dénes fia: az Ulászló párti Lossonczy János volt. — *) Ott volt ő azon országnagyok között is, kik 1444-ben Julián bíbornok kezébe letették a királylyal együtt az esküt arra, hogy a törökökkel kötött békét megszegik.—

A királyválasztó gyűlést Garay László nádor az 1440-ik év Január 1-ére hívta össze Budára, a melyen az özvegy királyné is bizonyos feltételek mellett belényugodott abba, hogy az országos rendek Ulászlót hívják meg Magyarország trónjára, s már Január 18-án megindult a királyért Krakóba egy követség, a melyet teljes hatalommal ruházott fel az országgyűlés arra, hogy a nekik adott utasítás alapján a királylyal tárgyaljanak; — de arra is, hogy ha ezen tárgyalások eredményre vezetnek, őt az ország nevében azonnal királylyá válasszák. — Ezen küldöttség tagjai voltak: Domini János Zenggi püspök, Thallóczy Máté Horvát-Dalmát-Szlavon-

*) St. Katona hist. crit. tom. XIII. pg. 64. Dlugoss : Lib XII. p. 715.—

bán, Báthory István országbíró, Perényi János tárnokmester, Pálóczy László főajtónálló, és Marczaly Imre főasztalnok.—

A küldöttség Január 30-án szerencsésen megérkezett Krakóba, hol a koronát Ulászló Márczius 8-án elfogadta. — E közben Febr. 22-én Erzsébet özvegy királyné Komáromban fiat szült, s legott hirnököket küldött a követséghez, hogy azt visszahivná. — Azonban a követséget már nem találták együtt. — Három közülök a jó eredménynek hírével Komáromba sietett. — János püspök és Pálóczy László ott maradtak, hogy az új királyt új hazájába kísérik, Perényi János Schansz és Fisura váraiban (* elmaradt. — A követségnek a királynéhoz siető tagjai Komáromba érve, ott minden viselt dolgaikat előadták, de a királyné kegyes jóváhagyás helyett, fogságba hurczoltatta őket, s Ulászló királylyá választását érvénytelennek jelentette ki. — Perényi tehát váraiban maradt, — (melyeket Dlugoss Schansz és Fisurának irt). — Ezen a lengyel írótól elferdített nevek alatt Szalánczot és Füzért kell értenünk, Sáros nem lehetett, mert ezt másutt Saruschnak írta, és Sáros az 1440-ik évben Erzsébet özvegy királynéé volt. — Ezt bizonyítja azon levél, mely Komáromban kelt Szt. György ünnepét megelőző szombaton, melyben az Eperjesi polgároknak megengedte, hogy Sáros mezőváros határában követ fejthessenek. —

*) Dlugoss így nevezi őket lib. XII. pag. 22. —

Ha a mezőváros a királynée volt, övé volt bizonyára a vár is. — Azt csak 1455-ben nyerte adományba V-ik László királytól Perényi János, mint Zempléni főispán, hűsége jutalmául. — *)

Szaláncz várát 1440-ben a csehek Giskra vezérlete alatt elfoglalták és elpusztították. — Giskra János az özvegy királyné s az újszülött László feltétlen hive lévén, ezek érdekeit gondolta védeni akkor, a mikor elleneiknek — ha szerét tehette — mindig, és mindenütt ártott. — Kassát is hatalmába kerítette és környékén több várat rakott meg őrséggel. — Midőn 1441-ben Ulászló serege Perényi János és Galearo János vezérlete alatt Kassát ostromolta, a már éhezni kezdő várost azon álhír mentette fel az ostromzár alól, hogy a szomszéd várakban elhelyezett csehek gyülekezni kezdenek, hogy Kassa felmentésére siessenek. — **) Valószínű, hogy ezen cseh őrséggel megrakott szomszédvárak közé tartozott a félig rombadőlt s elpusztult Szaláncz is. —

A vár sorsáról a legközelebbi évek alatt semmit sem tudunk. — Nem tudjuk, hogy azon törvényczikket, melyet 1446-ban Pesten, a Hunyadi János alatt tartott országgyűlésen hoztak, végrehajtották-e Szaláncz vár urainak javára is? — Ezen törvényczikk így rendelkezett: „a mostani belső

*) Wágner Diplomata Sáros p. 231. —

**) Schwandtner II. 477. 1.

harczok kezdete — (t. i. Albert király halála) — óta jogtalanul elfoglalt várak és birtokok, hűtlenség büntetésének terhe alatt visszaadassanak törvényes birtokosaiknak”. — Egy másik törvényczikk az I Mátyás király koronázása alkalmával tartott országgyűlés decretumai között szintén intézkedik a várakról, s elrendeli, hogy: „minden vár, mely Albert király halála után épült az országban örök hűtlenség büntetés terhe alatt leromboltassék, a Thurzó Jánosét és azokat kivéve, melyek a régi időkben, és Zsigmond király uralkodása alatt is várak voltak, s újjá építtettek”. —

Valamint Szaláncz várról nincsennek biztos adataink ezen korból, úgy hallgatnak a krónikák annak urának — Lossonczy Lászlónak — szerepléséről is egész az 1490-ik évig, mikor Mátyás király halála után az Báthory István Erdélyi vajda csapatához csatlakozott s azzal Budára igyekezett, hogy ott II Ulászló király hivei közzé sorakozzék. —

II Ulaszló királylyá választása viszálykodást szült közte és öccse Albert között, s ez utóbbi az 1491-ik évben seregével az országba tört, és nem csak a Lengyelországgal határos széleket, de Kassa vidékét is pusztította, — és foglalgatta. — Valószínűleg elfoglalta az Ulászló párti Lossonczy László várát Szalánczot is. —

II Ulászló és Albert között az 1491-ik évben egy egyesség kötöttet, melynek egyik pontja szerint Albert trónkövetelő Magyarország terüle-

tén elfoglalt minden várost, mezővárost, és erődöt tartozik visszabocsájtani, — így tehát Szaláncz várát is. — Ezen szerződést Lossonczy László is aláírta, mint királyi főtárnokmester. — Midőn két évvel később 1493-ban Báthory István, az Erdélyi vajdaságról lemondott, utódjául a király Lossonczy Lászlót és Drághffy Bertalant nevezte ki.—

A vár újjáépítése is ezen időtájban történt. — Nem tudjuk Lossonczy László volt-e az újjáépítő, vagy pedig fia Zsigmond?—De az bizonyos, hogy az már ez utóbbi alatt épségben fennállott, mit a Jászói konvent egyik levele is bizonyít, amelyben Dollyáni Cherny András és János nemesek,—mint Lossonczy Zsigmondnak Szaláncz urának várkapitányai — említettnek. — Az oklevél valami kisebb erdei kihágásról szól.—

Lossonczy Zsigmond neve — II Ulászlónak 1498-ik évi kisebb decretumában — azok közt említettik, kik az egyházi banderiumokkal tartoznak katonáskodni. — *) Felesége Homonnai Drugeth Erzsébet volt, s ettől két fia: Antal és István született. — Özvegyen maradva papi rendbe lépett, s 1500-ban Bakócz Tamás biboros, Esztergomi érsek, a Budai prépostságba iktatta.—

Halála után a vár urai, fiai Antal és István lettek. — Antalt, I Ferdinánd ellenkirály főpohárnokának nevezték ki, a miért az ott volt az 1527-

*) Katona t. XIX. pg. 122.—

ik évi koronázásán, s úgy látszik hogy ő Ferdinand iránti hűségében egész haláláig meg is maradt. — Egy történetírónk megjegyzi *) hogy 1550-ben Martinuzzi György ellen Patócsy Ferencz és Petrovics Péterhez csatlakozott. — Az 1551-ik évben még élt, ez a Leleszi káptalani levéltárnak egy határjárási okleveléből tűnik ki, s talán ez év végén öletett meg. ? — Testvére István az 1552-ik évben neveztetett ki Temesvár parancsnokává, a részeges, köszvényben szenvedő Báthory András pedig Erdélyi vajda lett. — Már ekkor Báthory azért volt nagy ellensége Lossonczy Istvánnak, mert az testvérhugát Báthory Klárát Szaláncz várában börtönre vetette, a miért ez köszvényes betegségében sínylődő urát Lossonczy Antalt, szeretőjével — Antal diákkal egyetértőleg, — ágyában megfojtotta, — s a büntett után kevéssel, büntársával egybekelt. — Oly kicsapongó volt e nő, hogy még börtöne falai között is, a kivel tehette, bűnös viszonyt folytatott. — **) Börtönéből csakis Lossonczy Istvánnak 1552 Jul. 27-én történt hősi halála után szabadult meg, a mikor is a Szepesi káptalan előtt nyilatkozatot állított ki, hogy fogságban tartásáért sem az elesett hős özvegyét Pekry Annát, sem ennek leányát perbe idézni nem fogja. —

*) Fran. Forgách. Comment. pag. 8. —

**) Wagner: Dec. I pag. 41. —

III. Szaláncz várának urai.

Lossonczy Istvánnak fiutódjai nem maradtak. — Egyik leányát Frusinát, Báthory Miklós országbíró vette el, a másikat Annnát, Sonegi báró Ungnad Kristóf, — Varasdi, Hevesi, és Borsodi főispán. — Miután Lossonczy István kevéssel halála előtt megnyerte úgy az ő, mint Antal testvére leányainak fiusítását, a nagy Lossonczy vagyon, a női ági leszármazók birtokába ment át, — s így jutott Szaláncz vár az Ungnad Kristófné kezébe. — Ungnad 1586-ban özvegyen hagyta feleségét, ki három év múlva 1589-ben Gyimesi Forgách Zsigmondnak nyújtotta kezét. — Ezen házasság után lettek a Forgáchok Szaláncz vár urai, — a melynek birtokában az akkor uralkodó Rudolf, 1601-ben Forgách Zsigmondot adományával megerősítette, s a magtalanúl elhalt Lossonczy Annának birtokait és várait neki adományozta. —

Forgách Zsigmond azonban nem sokáig élvezte békében az adományba nyert új birtokokat, mert Bocskay István fejedelem, Felső-magyarországgal, Kassával együtt, Szaláncz várát is elfoglalta. — Csakis a fejedelem röviddel ezután az 1606-ik évben bekövetkezett halála után, került az ismét vissza a Forgách Zsigmond tulajdonába, a midőn Rudolf éppen őt és Thurzó Györgyöt bizta meg azzal a

küldetéssel, hogy a Bocskay István fejedelem által elfoglalt területeket és várakat, adják vissza elébbi tulajdonosaiknak.—

Forgách Zsigmod fényes pályát futott meg, 1599-ben cs. k. belső titkos tanácsos, 1604-ben főpohárnok, 1606-ban országbiró, s 1618-ban nádor lett. — Meghalt 1621-ben Nagyszombatban. — Halála után özvegye, — ki már harmadik neje volt, — Pálffy Katalin, 1625-ben Szaláncz várát, továbbá Szent-Mártont (Szabolcsban), a Sebesi birtokot (Sárosban), és Aszalót (Borsodban), Bethlen Gábor Erdélyi fejedelemnek zálogosította el.— *)

Szaláncz vár birtokában a nádot, fiai: Forgách Ádám és Zsigmond követték, az elébbi 1643-ban Kassai főkapitány volt.—

1644-ben I Rákóczy György Erdélyi fejedelem, a Svédek és Francziák szövetségese, Felső-Magyarországon hódító hadjáratot vezetett. — Forgách Ádám Kassai kapitány 400 magyar és 200 német zsoldossal Kassát védte. — De mivel a város is megakarta nyitni kapuit Rákóczy előtt, átadta azt, szabad távozást kötvén ki magának. — Forgách szabadulván Kassáról, III Ferdinandhoz Bécsbe igyekezett, értesítvén őt a történetekről, s bejelentve azt, hogy Rákóczy serege 30,000 főből áll.—

Szaláncz vár viszontagságait 1644-ben

*) Esztergomi kápt. levéltára.—

Forgách Ádámnak egy III Ferdinandhoz intézett leveléből *) ismerjük meg, melyben elmondja, hogy Rákóczy Szalánczot elfoglalván, azt teljesen fel is prédálta és égette annyira, hogy testvérének nejével, — (Batthyányi Borbála), — együtt, kenyerük is alig maradt. —

A gr. Forgách levéltárban van egy alá nem írott értesítés, az 1644-ik évből **) Forgách Ádámmal czimezve, a melyben le van írva, hogy testvére Zsigmond, Rákóczy György Erdélyi fejedelem váraiban fogságban tartatik, s most fogságában csak másnak írása által értesítheti testvérét. — Kéri őt, oltalmazza birtokaikat, ajánlja őt III Ferdinánd uralkodónak, s tudassa véle, hogy nem maga jószántából, hanem kényszerűségből van Rákóczy fejedelem táborában, — mert gr. Eszterházy Miklós nádortól, — ki a császári seregekkel ezen a vidéken táborozott, — kért ugyan Forgách Zsigmond katonaságot, részint saját megszabadítására, részint az uralkodó ügyének előbbre vitelére. — A nádor meg is ígérte neki, hogy nemcsak küldeni, de — átkelve a Hernád vizén, — személyesen fog vinni neki segítséget. — De ezt a nádor nem tette, és az ő tudta nélkül seregével elvonúlt, s őt elleneinek között hagyta. — Pedig ha a nádor őt seregének mozgósításáról tudósítja, csapatával ő is csatlakozott

*) Forgách levéltár, 340. —

**) U. o. fc. 1644 No. 430. —

volna hozzá. — Így is, az ellenség között magára hagyatva, — hogy az uralkodó iránt hűségét bebizonyítsa, — 500 katonával az ellenséget megtámadta, Kemény János seregét feltartóztatta, *) hogy ő felsége seregét utól ne érje, a melynek nagy veszedelmére lehetett volna. — Ezt Oroszláni ur és mások is jó lélekkel elismerhetik és bizonyíthatják.—

Noha Forgách Zsigmond ilyen módon ellenségei között maradt, ezen helyzetében is minden módon igyekezett ő felségének szolgálatára lenni, ha mással nem, hadi hírek valódi hű leírásával, a melyeket a nádor kezeihez juttatott, ki őt ő felsége valódi hívének és kémjének tartotta. — Azonban a nádor nem titokban használta fel az így titokban hozzájutott híreket, hanem kinyomatta, manifesztumokban kihirdette, a mi által Forgách Zsigmond helyzetét nagyon megnehezítette.—

Kénytelen volt Szaláncz várába menekülni a melyet a fejedelem kemény ostrom alá fogott. — Még talán tarthatta volna magát a vár egy ideig, de a fejedelem ezt be nem várva, az ostrom közben Forgáchot egyezkedésre a várból kihivatta, azon ígérettel, hogy ha az egyezés nem sikerül is, őt minden akadály nélkül várába visszabocsájtja. — A névtelen irat szerint Rákóczy ígéretét nem tartotta meg, Forgáchot kétszáz gyalog kíséretével elfogatta

*) Kemény János: Önélet írása.—

s egy reversalis aláírására kényszerítette, mely szerint ő a hadviselés alatt sem az egyik, sem a másik felet támogatni nem fogja. — De a fejedelem ezzel sem elégedett meg, hanem kényszerítette, hogy a felkeléshez csatlakozzék, s bár ez ellen Forgách több ízben tiltakozott, de sikertelenül, mert végre is a fejedelem mellé kellett állania. — Midőn Forgách Zsigmond akarata ellenére Rákóczy oldalánál élt, ez naponként ismételte előtte, hogy hazamehet, de ennek daczára a fejedelem táborát ott hagyni nem merte, és megkérdezte, hogy miért akarja hogy a tábort elhagyja? — Ha személye gyanus a fejedelem előtt, büntesse meg azonnal, de ha nem, akkor adjon absolutionalist arról, hogy mindazt a mire kötelezte magát, pontosan meg is tartotta, s ő kész nejével együtt, minden birtokát itt hagyva elmenni, és visszatérni uralkodója szolgálatába. —

Rákóczy fejedelem feleletét és elhatározását a névtelen irat nem közli, de jelentését így folytatja: „Forgách Zsigmond az Isten szerelmére kéri Forgách Ádámot, hogy minden áron akadályozza meg a fejedelemnek a Svédekkel való szövetségekötését.” — A fejedelem el van határozva, hogy megkezdett művét teljes erejével folytatja, de mostani serege kevés, fegyvertelen, rendezetlen, s nincs mitől félni Forgách Ádámnak mint kapitánynak Érsekújváron, *)

*) Forgách l. tár A. fc. 133. Forgách Ádám Érsekújvári kapitány volt 1644. Ápr. 27.—

de ha sikerülne a fejedelemnek a Svédekkel egyesülnie, semmi reményt sem lát a sikerre.— *)

Forgách Zsigmond támadásáról Rákóczy fejedelem serege ellen, Kemény János, „Önélet-írása“-ban így emlékezik meg: „Megírtam vala a fejedelemnek, hogy Cassát szándékoznám megsegíttetni. — Ezzel magam megindulék egy Nádas nevű falunál,— sok Asztagok lévén s Malmok is, ott az Ellenség Praesidiumot hagyott vala, a Malmokat bésánczolván, — éjjel érkezém oda, hogy megpróbáljam, de csak helyét találám. — Megértvén állapotomat és arra fordulásomat, az előtti nap betakarodtak a Táborba, mely Tábor Cassához közel Mislókánál feküdt, elébb menvén azért, másnap béállék egy völgybe az Erdő alatt,— melly szinte Szalánczig terjed,— ritkás fák közé. — Azonban tehát Forgács Sigmund, egy Cseh Gróf Sógorával indula Szalánczból, hogy a Táborra menne Cassához, kik meglátván és magokat az erdőben megvonván, néhány lovas kiereszkedék, kiknek meglátására Bakos Lásznévű Hadnagyot küldék, magam is csak harmad magammal ballagván arra felé, azonban Puskák ropogását hallám, s hát Arczal hozza a ló reám Borost, megsebesedve vala hegyben, s nem birván lovával. — Mellyre én is ugyan felül-

*) Rákóczy györgy Erdélyország fejedelme a Svédekkel egyesült Nagyszombatban 1645 Máj. 28. — Engel: Geschichte V. 510. 1.—

teték valahány sereget és megüzetém az Ellenséget. — De vőm eszemben, hogy a Gyalogja is az Erdőben volna, azonképen lőn és két Compánia velem Puskás, azokat leszálítván és elvezetém őket Szalánczra. — De azonba láték két Lovast messzére, kiket üzeték meg, de elszaladának, s hát ezek által izenték meg a Táborra, hogy Cassa segítségére érkeztem volna. — Immárt azért titkozón nem járhatván tovább, — lévén circiter 2000 lóval, — elébb szállék Cassa felé.“—

Ezen megtámadást értette a névtelen író Forgách Ádámhoz intézett levelében.—

1678-ban Parchits Kristóf egykorú író feljegyzése szerint *) Tököly Imre és Boham Ferencz seregei elfoglalták Korpona városát, Gács, Bozok, Kékkő, Divény, Szaráncz — (Szaláncz), — Putnok, és Torna várakat.—

1679-ben Leslie Jakab császári vezér elindult Szaláncz vár visszafoglalására. — Midőn a vár őrsége a sereg közeledését hírül vette, a várat felgyújtotta s azt ott hagyva, a hódoltsági területre menekült. **) Leslie birtokába vette a pusztuló félben levő várat, de benne nem soká maradt. — A császár parancsára azt a Tornai várral együtt leromboltatta.—

1697-ben volt Tokaji Ferencz támadása, mely leginkább Zemplén és Abaúj vármegye

*) Tabella Regum ét Ducum Hung. pg. 195.—

**) Theatrum Europ. T. XII. pag. 47. Fr. Kazy Hist. Hungariae lib. XII. pag. 233.—

területére terjedt ki, s az elégedetlen nép pártfogása mellett csakhamar olyan eredményeket ért el, hogy elnyomására egy császári vezér — Vaudemont-küldetett ki. — A szétvert kurucz csapat a Szalánczi s Füzéri erdőségekbe menekült, itt kisebb portyázó csapatokat alakított, a vidéket zaklatta, sőt néha valóságos rablótámadásokra vetemedett. — Egy ilyen rablótámadásnak estek áldozatul Semsey László és Kormos István megyei nemes urak. — A megyék végre megsokalták a menekültek rakoncátlanságait, s erélyes intézkedésekkel végleg szétszórták őket, de itt maradt helyettük a két szomszéd vármegye szerencsétlenségére Vaudemont generális-gyülelésez, rakoncátlan, fegyelmezetlen, -katonasága. —

Országos Széchényi Könyvtár

IV. Szalánczvár chronológiája.

Szalánczvár első birtokosai az Aba nemzetség tagjai voltak, s bizonyos az, hogy az 1235-től 1270-ig uralkodó IV Béla király alatt már állott, mert hiszen már 1281-ben meg is ostromolták.—

1330-ban Szalánczi Péter Comes, Sáros-megyei birtokokért elcseréli a várat Drugeth Vilmossal — (1334-től 1342-ig Drugeth Vilmos Magyarország nádora volt).—

1335-ben Drugeth Miklós, országbíró és Túróczi főispán bírja azt.—

1379-ben Drugeth Anna, Thelegdy László-née a vár.—

1390-ben Thelegdy Anna, Lossonczy Lászlóné, s 1414-ben és 1426-ban Lossonczy Zsigmond és Dénes birták.—

1440-ben Lossonczy János a birtokos.—Ezen év után, midőn Magyarországon belháború dúlt, Erzsébet özvegy királyné és I Ulászló magyar király között, valószínű hogy Brandeisi Giskra János cseh vezér elfoglalta, s el is pusztította azt. — 1490-ben II Ulászló király alatt Lossonczy László főtárnokmester, a vár akkori ura, megújította, mert:

1520-ban Lossonczy Zsigmond — (László fia) — alatt, — ki később Budai prépost lett, — a vár kapitányai Dolyáni Cherny János és

András voltak. —

1552-ben Szaláncz várának urai Lossonczy Antal és István voltak. — Ezeknek halála után Lossonczy István özvegye, Pekry Anna, és ennek leánya, Lossonczy Anna, — ki 1568-ban Ungnad Kristóf Horvátországi bánhoz, 1589-ben pedig Ghymesi Forgách Zsigmond Nógrádi főispánhoz ment férjhez. —

1601-ben Lossonczy Anna halála után Szaláncz várát Rudolf uralkodó Forgách Zsigmondnak adományozta. —

1605-ben Bocskay István fejedelemnek hódolt a vár. —

1607-ben a Bécsi békekötés és Bocskay István halála után, Forgách Zsigmondnak visszaadatott Szalánczvára. —

1621-ben Forgách Zsigmond nádor halála után, özvegye — Pálffy Katalin Grófné — birta. —

1625-ben Pálffy Katalin több birtokokkal együtt Bethlen Gábor Erdélyi fejedelemnek elzálogosította a várat. —

1644-ben Kassa városát I Rákóczy György Erdélyi fejedelem elfoglalta, és Szaláncz vára is megostromoltatott, felgyújtatott, s elfoglaltatott. — A vár ura Forgách Zsigmond — (a nádor fia) — a fejedelem táborában fogolyúl tartatott. —

1678-ban Thököly Imre elfoglalta Szalánczvárt. —

1679-ben Gróf Leslie tábornok vette bir-

tokába a Thököly őrsége által felgyújtott és elhagyott várat, s Lipót császár parancsára ugyanez évben földig leromboltatta azt.—

1679-től Szaláncz vára rom.—

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

V. Függelék Szalánczvár Történetéhez.

**Instructio Castellani Szaláncziensis de
Anno 1643 ex Authographo Arch. Familiae.**

1.) Mindenek eleötte, kívántatik fellette igen, hogy hitét és maga Tisztének hivatalyát szeme eleött viselvén, ezzen igyekezzék, hogy Reversálisának minden résziben megfelelvén, mint jámbor, hüvséges szolgálhoz illik, ugy visellye magát, és az Várnak visellye szorgalmatos Gongyát.—

2.) Az Várat Tűsztűl nagy szorgalmatossággal megoltalmazza, az Kéményeket tisztán tartsa, estve, és lámpása légyen mindenkinek széllal való Járatára. — Étzakára az Tűzet bétakartassa, és Étzaka az Várat Feje fön Állásának Vesztessége alatt senkinek meg ne nissa.—

3.) Az Várbeli Darabántokat senki parancsolattira avagy kérésére, semmi nemű szükségére és dolgára az Várbul ki nem ereszsze, az egyen kívül, akár ki legyen közületek az kin az Heti sor lőszén, az mellyet először bocsásson.—

4.) Éjel az Darabántok czirkálásokra vigyázzon, ha híven és ébren vannak-é? — Az Darabántok közül rend szerint egy vigyázzon éjféligh, másik pedig éjféel után; mellyeket maga

változtasson meg, mást az egyik helibe, másikat helyheztesse, az kire az hét sor következik.—

5.) Az mely halálra való Rabokat kezéhez adnak, azokat mind éjél és nappal Tömlöczbe vasban és Kilincsbe tartsa, minden ámitásokra és fortélyokra reá vigyázzon, az másféle Rabokat pedig hiven, tisztességesen az mint illik Hite szerint gongyát viselleye.—

6.) Mikor fogságbeli vagy Vidéki Ember maga marhája mellé megyen, az Várban egyes-sen mind őket bene botsássa, hanem egyenkint elvégezvén ottan Dolgot, úgy botsássa most be, ott lévén maga is, hogy egyik az Másikat meg ne károsítsa marhájában, hogy az Kárvallások miatt el ne idegegyenek az Vártól.—

7.) Az Várbely kutat mindenkor tele tartsa vízzel, szokás szerint soót vetvén belé, hogy el ne vesszen; az csatornákat és az árkokat mindenkor tisztán tartsa, ha pedig rut és eféli Bűdös Viz volna benne, azt kimerítvén ujat helyeztessen Helyére.—

8.) Az bene lévő Lövű szerszámokat az Udvarbíróval megtsináltassa, tisztán és mindenkor készen tartson, hogy a szükségnek idején meg ne fogyatkozzunk az Vár oltalmazásában.—

9.) Az mit felvisznek az Majorságból mind pedig Erdőbérből jutott jövedelemből, igaz

rovást tartván, se kisebb se nagyobb mértéke ne legyen ode fen, mind ide alá, hanem egy aráncsu kőből.—

10.) Az vár épületében, ha mi fogyatkozás, romladozás, vagy Sindelbe szükség volna, arrul idején az Udvar Birót requirályon, sollicitálya, és hozza helyre az Várnak épületit, az külső kerítést is sindelel befedeztesse. — Az felső Keőfolyósóra mikor szükségit látya bő Deszkát hasogasson az Jóságbeliekkel; hasonlatos képpen az Vidéki falukkal, akik az Várban szálást tartanak mindenekkel esztendeig is két két Bik Deszkát vitessen az Várban.—

11.) Egyeb ott való Dologra is ugy viselyen Gondot, hogy mindenekben ugy rendelye szolgálatinak foglalatoságát, hogy Tiszteségére és Becsöletére essék, kiért miatt minden jóval levén érette lehessen ezután nagyobb Promotiója.—

Alia Instructio Castellani Arcis Szaláncz de Anno 1644.

1.) Az Vára gondot viseltessen, Tüztől megoltalmaztassa, és az Porkoláb az Hidat Kapukat és egyéb felyebb, az mi megh romlott volna benne egyszer is másszor is, az Molnárokkal megtsináltassa; Sindelt Deszkát és egyéb Épületre való fát mindenkor megtsináltassa, és készen tartsa, ha valami romlása történne, és

kiváltképen az nagy szelek miatt, mingyárt meghéptesse, hasonlóképen jó tsatornákat tartson, hogy az eső miatt valami kár ne legyen, az puzta ajtókat és ablakokat becsinálja deszkával.—

2.) Az ott fön való csatornás kutat, ha mi hija volna megtsináltassa, és igen szépen minden Esztendőben megtitassa, az jó viz megmaradandó légyen benne; az kifaragott keő leszakadott, azok helyett mást tsináltasson, nem árt ha Esztendőben valami kevés soót is vett beléje; az viz hogy jó befolyon, az tsatornákat is megtsináltassa.—

3.) Az Várbeli folyósókra, ha igen szépen meg deszkázák, ződell festett Orczokat tsináltasson; hogyha oly Molnár a Jószágban nem találtnék, aki azt végbe vinné és ugy megtsinálná, vagy Cassán vagy Eperiest az Esztergálosokkal megtsináltassa, az Kápolna Chorusát hasonlóképen; az Ajtókra az Pléheket és sarkvasokat felszegeztesse, és ha elegendő Pléh és Sarkvas nem volna, Eperiest vagy Cassán az Sokadalomkor vegyen, és minden Ajtóra legyenek Pléhek s mind sarokvas ugymind a Várba.—

4.) Mikor az Úr Isten ad feles Buzát és Gabonát a mit el csépelnek, azt mingyárt az Várba hordassa és itt alá ne tartsa.—

5.) Hogy a Várat élés nélkül ne tartsa, hanem mindenkor Liszt, Soó, Szalonna bőven legyen benne.—

6.) Mikor a Legénységnek oly Dolga nincsen az Várban, tehát hordasson keövet, meszetet gyűjtven, égetetven az is hordatván fel oltatlan, jó száraz helyre tevén, mert ha az Úr Isten engedi, mi ott építeni akarunk, fővent is hordasson egyszer is másszor is a Várban az Épülethez.—

7.) Mind az Várbely s mind az alatta való Castélyban levő Pinczéken az Borokat maga is gyakran megh látogassa, tisztán és teli tartsa és ezeket is azonképpen, hogy az Borok meg Virágosogyanak és az Etzetek meg ne veszzenek.—

**Reversales ejusdem Castellani Sigismundo
Forgács, filio Sigismundi Forgách, Regni
Hungariae Palatini datae.**

Én N. N. eskeszem az eleő Istennek, ki Atia fiu és Szent lélek, tellyes Zent Háromsággh egy Isten, az mely igaz Isten az hamis esküvőket megbünteti, és az igaz igazán esküvőket meg segíti, engem is ebben az fogadásomban meg segéllyen; hogy én azt az Szalánczi Várat Ghymesí Gróf Forgách Sigmond Úrnak eő Nagyságának még Porkolábságának Tisztébe leszek, hiven és igazán Fejem felállatáig meg esküszöm senkinek meg nem adom, sem titkon sem nyilván eő Nagyságát el nem árulom, seőt az Várnak megadása felől nem is tractálok

senkivel, sem nem végzek, hanem miden hűv-ségemet eő Nagyságához megtartom, s kárt sem teszek, seőt ezenkívül is minden reám bízott Dologban instructió szerint igazán eljárók, ellenségeinek pedig ellensége leszek, eő Nagysága jóakaróinak jó akarójuk, eő Nagysága hasznára valót valami néz az Várnak oltalmazására, épületére, és javára, azt cselekszem, sőt ha ugyan úgy kívántatnék, *lábbal vonatva* ki magamat belőle; hamit pedig titkon vagy nyíltan eő Nagysága ártalmára valót értenék, vagy praefectus Uramnak, vagy eő Nagyságának mentül hamarább meg jelentem, és megmondom. — Erre engemet az Isten úgy segéllyen. Ámen.—

**Littera Sigismundi Forgách ad fratrem
Adamum, Anno 1644 14-a Julii scriptae,
observata Orthographia. — Ex Archivo
Familiae Fasc. C. C. 1644.**

„Ajánlom szolgálatomat Klnek. — Nekem jó akaró Bátyám Uramnak, Isten kegyelmedet kívánta való javaival állgya meg.—

Elseőben minden Jószágom Porrá tétett,— (Arx Szaláncz), — azután az Várat reám szállották, eőt hétig keőrette lévén az Hadak, — (Rákóczy), — mind eő Felsége nálam levő Vitézekkel elhagyattattam, vezszék az egész Országgal, és amiatt az kitől oltalmat kellett

volna várnom mind nekem mind az Országnak. — Soha bizony se népet se Országot rutabul vezteni nem láttam mind ezt, és győzelemből elmenni mint most, de úgy szoktak az magok hit elmek jutalmaztatni. — Mindeni feniges keőszeőt nyavaljás attyámfia jól vagyon, áldott Isten Szent Neve, komát is kereshetünk. — Csak volna oly ember az ki forgo-lódnék keőrülette, talán tsak három hét mulván is vendég volna az Háznál.—Alá akartam menni, de hiába, vajha szólhatnék, de nem ártana, ha jobban volna én dolgom. — Legyen úgy mint Isten akarja, most tudom mit téssen az Kénúr, mind az igaz jó akarat, mind a kár és keserűség. — Igazán Eötse vagyok Klmdnek, azért annyival keőneb, hogy Ellenségtől jámbor szolgálatomért szenvedtem. — Sit Nomen Domini Benedictum! — Én holtig Keddé. vagyok együtt az enniemekkel, vagyon egy hete nyavaljás Attyámfiát nem láttam, elhitelheti Klmed. — Az Klmed. Gyalogit — (Pedites Arcis) — vissza bocsátottam, eddig való szolgálatokért hol szolgállok Kelmednek. — Szigeti Uram által üzenvén bővebben. — Kivánom, hogy Isten Kgdt. tartsa meg kedves jó Egéségében.“—

Sebesen 14. Julii 1644.—

Klgmd. ötse és szolgálja, G. Forgács Sigmond.—

P. S. Sógor uram Bátyám Ádám uramnak írjon Klmed, mert én nem irhatok, hogy mig

élek; mind addig is eő Klme igaz attyafia és Barátja maradok.—

Tit: Az Tekintetes és Ngos Gemesi Forgács Ádám Uramnak és kedves Bátyámnak adassék.—

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A Szaláncziak leszármazása.

SIXTUS COMES,
(az Aba nemzetségből)

Aba † 1219		Mikola †		László		Demeter (Nekcsei ág törzse.)	
Miklós 1265, 1269		Dávid néhol Ábrahám		Bodon			
Laczk 1322				Dénes 1288		leány (Merse comes)	
Domokos (Klára, Dózsa nádor leánya)		Magich (Putnoki János)		Izsák (Chyrke család öse)		Dávid 1269 Ujvári főispán	
Klára 1349 (Somosy Péter)							
Finta nádor		Péter 1280 országbiró		Omode nádor † 1311			
Klára 1300 (Siklósy Gyula)				János, Miklós, Dávid, László, Omode, Domokos, Katalin † 1312 † 1312 (Csák Móricz)			
		Jakab Rozgonyánál					
Lőrincz 1303 Szalánczi		Petőcz (Péter) Szalánczi 1330 (Pánki, Petene leánya)		Mihály 1303 Szalánczi			
László 1330 előbb Szalánczi később Vitézi				Erzsébet		István	
Demeter 1330				András Lukács 1330		Egyed 1330-1341 (Berthóti család öse)	
Miklós Jobbágyi 1342 kir. főajtónálló, 1344 Erdélyi vajda		György 1330 (Sirokay család öse)		László 1330 (Sirokay család öse)		Mihály 1330 (Frichi család öse)	
				János 1330 (Frichi család öse)		Péter 1330	
				Gergely (Frichi család öse)		Bertalan Lőrincz (Hedry család öse.)	

A Lossonczyak leszármazása.

DÉNES

(a Tomaj nemzetségből)

Dénes
1227-1235
nádor

Miklós

Dénes
1275-1297

Tamás
1319
Székely ispán

István
1351-52
Horvát, Dalmát, Szlavon bán

Dezső
1320 Erdélyi vajda

László
Horvát bán
1380-1390

György
1380

István
1380-1404
bán

Albert
Vránai
perjel

Dénes
† 1427 előtt

Zsigmond

László
† 1439

Miklós
1424-1427

István

György

János

Albert
1424-1460
(Zécheni Hedvig)

László
1460-1487

István
1460
(Manberg Erzse)

Zsigmond
1482-1514
(1. Homonnai Drugeth Borbála)
(2. Dóczy Kata)

Zsigmond
Budai prépost
1460-1504

László
de Bonczida

István
†

Mihály
†

Anna
†

Ferencz

János

György

Kristóf

1-től Antal
1527 főpohárnok
(Báthory Klára)

Farkas

Anna

2-től István
Temesvári parancsnok
(Pekry Anna)

László
†

Klára
(Homonnay (Várday Miklós)
István)

Fruzsina
(Báthory Miklós)

Anna
(1. B. Ungnad Kristóf)
(2. Forgách Zsigmond)

A Ghymesi és Gácsi gróf Forgách család leszármazása.

I tábla

IVÁNCH

(a Hunt-Pázmán nemzetségből)

Ivánka
1226-1229

András
1241-1277
tárnokmester

András
1293-1297

Forgách Miklós
1307
(Bebek Anna)

András
† 1381

Péter
1411
(1. Thuróczy Klára)
(2. 'Segnyey Ilona)

János
(1. Bánffy Dóra)
(2. ruszkai Dobó Margit)

Gergely † 1515
Nyitrai főispán
(Dobó Zsófia)

Zsigmond 1547
kincstárnok
(Zólyomi Kata)

Simon 1598
báró, főpohárnok
(Pemflinger Orsolya)

Zsigmond
1565 † 1621
nádor
(1. Lossonczy Anna)
(2. Thurzó Zsuzsanna)
(3. Pálffy Kata)

Ádám
sz. 1601 † 1681
országbiró
(1. Gr. Széchy Borbála)
(2. Gr. Révay Judith)
(3. Gr. Rechperg Anna Kath.)

II tábla

Ádám
országbiró
(lásd az I-ső táblán.)

Ádám
sz. 1663 † 1716
Nógrádi főispán
(1. Breuner Éva)
(2. b. Walterskirchen Eleonora)

János
sz. 1690 † 1735
Nógrádi főispán
(Cziráky Margit)

Zsigmond
sz. 1728 † 1769
(Gr. Nádasdy Erzse)

József
cs. kir. kamarás
a könyv írója
sz. 1756 † 1829
(Gr. Koháry Mária)

Zigmond
sz. 1787 † 1872
(Gr. Forgách Mária)

Irma
sz. 1822 † 1872
(Gr. Péchy Szilárd)

Kálmán
sz. 1824 † 1878
(br. Pongrácz Eleonora)

László
sz. 1845
(b. 'Sennyey Erzsébet)

Sándor
sz. 1849 † 1893
(b. 'Sennyey Mária)

Erzsébet
sz. 1891

Margit
sz. 1851
(ifj. Gr. Lónyay Menyhért)

István
sz. 1854
Szalánczvár jelenlegi ura.

